

ליל שבת קודש פרשת במדבר ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קט"ו, המדבר מדעת הצדיק, ואיך שמוציא אלקותו יתברך גם בתוך המניעות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (שמות כ) וַיַּעֲמַד הָעָם מִרְחַק וּמִשָּׁה גַּשְׁמָיִם וְאֵל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים, פִּי מִי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּגַשְׁמֵיּוֹת כָּל יָמָיו, וְאַחַר כֵּן נִתְלַהֵב וְרוֹצֵה לִילֵךְ בְּדַרְכֵי הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, אֲיִי מִדַּת הַדִּין מְקַטְרֵג עָלָיו, וְאֵינּוּ מִנֵּת אוֹתוֹ לִיל בְּדַרְכֵי הַשָּׁמַיִם תְּבָרַךְ, וּמִמֵּין לוֹ מִנְּעָה, וּמִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל בְּהִמְנֵה עָה הַזֹּאת, מִי שֶׁהוּא בֵּר דַּעַת, הוּא מְסֻתָּעַל בְּהִמְנֵה עָה, וּמוֹצֵא שָׁם הַבוֹרָא בְרוּךְ הוּא, כְּמוֹ דְאִיתָא בֵּיר שְׁלָמִי (תַּעֲנֵת פ"א): 'אִם יֹאמֵר לְךָ אָדָם הֵיכָן אֱלֹקֵי, תֹאמֵר לְ בְּכֵר גְּדוֹל שְׁבָאָרָם', שְׁבָאָמֵר: "אֵלֵי קָשָׁא מִשְׁעִיר" וּמִי שְׁאֵינָה בֵּר דַּעַת, כְּשֶׁרוֹאֵה הַמְּנִיעָה חוּזֵר תְּכַף לְאַחוּרָיו, וּמִנְּעָה הוּא בְּחִינַת עֲנָן וְעֶרְפֶּל, פִּי עֲנָן וְעֶרְפֶּל הֵינּוּ חֲשֵׁךְ, חֲשֵׁךְ הוּא לְשׁוֹן מִנְּעָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית כ"ב): "וְלֹא חֲשֵׁכֶת", וְזֶה פִירוֹשׁ הַפְּסוּק, וַיַּעֲמַד הָעָם מִרְחַק, פִּי כְּשֶׁרוֹאֵין הָעֶרְפֶּל, הֵינּוּ הִמְנֵה עָה כְּפִי, עוֹמְדִין מִרְחַק, וּמִשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת כָּל יִשְׂרָאֵל, נִגְשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל, אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים הֵינּוּ אֶל הִמְנֵה עָה, שְׂבָה בְּעֲצָמָה נִסְתָּר הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, עַד כֹּאן לְשׁוֹן רְבִיז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, סוד עצום בכל מהלך החיים של האדם, שדייקא בשעה שרואה מניעה לפניו, עליו לדעת שהקדוש ברוך הוא מסתיר עצמו כביכול בתוך המניעה, רק מחמת רוב הקטרוגים שיש מלמעלה, שאינם רוצים שאדם יתקרב אליו יתברך, מזמינים לו מניעה, והקדוש ברוך הוא מסתיר עצמו בתוך מניעה זו, ובזה סותם פי המקטרגים, ואם יתבונן היטיב יראה איך

שיכול להתקרב אליו יתברך גם מתוך המניעה בעצמה, שזהו הסוד הנאמר אצל קבלת התורה (שמות כ) ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלהים, שמי שיש בו דעת דמשה, שהוא דעת האמת, לדעת (דברים ד) כי הוי"ה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, הוא ניגש אפילו אל הערפל, היינו אל החושך והמניעות, ויודע היטיב אשר גם שם האלהים, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו בתוך המניעות והחושך הקדוש ברוך הוא נמצא, וקורא משם אל האדם שיתקרב אליו, בבחינת (ישעיה כ"א) אלי קורא משעיר, ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פרק א') אפילו משעיר שהוא כרך גדול שברומי, מקור הטומאה, גם משם קורא אלי הקדוש ברוך הוא, כי כשאדם חזק מאד באמונה, אזי אין שום מקום שבעולם שלא יוכל למצוא כבודו יתברך, כי אפילו במקומות הכי חשוכים והכי מוסתרים הוא מוצא אלקותו יתברך, ומדבק עצמו בו יתברך גם משם, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהפסוק הנ"ל כתוב אצל קבלת התורה, כי הוא יסוד עצום ונורא מאד לקיום כל התורה כולה, לדעת שבכל מניעה והסתרה נמצא אלקותו יתברך, ובכל הגשמיות שורה שם אלקותו יתברך, כי הלא כל מצוות התורה הקדושה, מתלבשים בגשמיות הבריאה, בדומם צומח חי ומדבר, בכל פרט ופרט יש מצוות המגלים רצונו יתברך, כגון בדומם, כל המצוות השייכים לדומם האדמה, החופר בור ברשות הרבים, הבונה בית וכו', וכן בצומח, כל המצוות התלויים בצמחי האדמה, תרומות ומעשרות שביעית כלאים ערלה וכו', וכן בחי, כל המצוות התלויים

בבעלי חיים, הלכות נבילות וטריפות, שור שנגח את הפרה וכו', וכן במִדְבָר, כל המצוות שבין אדם לחבירו וכו', הרי שכל התורה מתלבשת בגשמיות הבריאה דייקא, ואף על פי שנראה כאילו ענן וערפל מסבבים אותה, ונראה כאילו מנותק מאלקותו יתברך חס ושלום, אבל באמת לאמיתו, אלקותו יתברך נמצא בתוך כל פרט ופרט ממש, ולכן מי שיש בו דעת דמשה, שהוא דעת אלקי, הוא ניגש אל הענן והערפל אשר שם האלהים, ומוצא את האלקות שיש בתוכו, ומתדבק אליו יתברך מכל דבר, אשרי לו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שביותר ניכר דבר זה אצל הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, שהם כל כך נכללים בו יתברך, עד שאין רואים אצלם שום דבר כלל, והם מתנהגים כאנשים פשוטים, וכל מעשיהם בתכלית הפשיטות והתמימות, ולהרבה בני אדם נדמה כאילו ענן וערפל מסבבים אותם, כי אין רואים אצלם שום עבודות מיוחדות כלל, אבל מי שיש בו דעת דמשה, יודע שדייקא מחמת גדול מעלתם והשגתם, הם נראים כאנשים פשוטים מאד, כי הם יכולים לעבוד את השם יתברך בכל דבר ממש, עם אכילתם ושתייתם, ועם עסקם עם הבריות, ולא מפריע להם שום דבר כלל, ולכן מבחין נראה כאילו ענן וערפל מסבבים אותם, אבל בפנימיות הם ענין אחר לגמרי, וכמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' י"ד) אני מקנא מאד איש אשר שקורין עהלריכער איד, שהולך עם דקין וכרכשות ושאר איברים כמו שאר בני אדם, אבל בפנימיות הוא ענין אחר לגמרי, עיין שם, וכן פעם אמר רביז"ל "מי שמכיר אותי יעיד שאין בי שום תנועה של גיטער איד" (צדיק מפורסם) כלל", כי הצדיקים מוסתרים

מבני אדם לגמרי, ואין מכירים את מעלתם כלל, ומזה בא שבני אדם חולקים עליהם, ומבזים אותם, כי רואים אותם עסוקים בכל מיני עבודות פשוטות, ומבלים את זמנם עם בני אדם, ואינם יכולים להבין איך באותו שעה הם דביקים בו יתברך בתכלית הדביקות, ולכן יוצאים לחלוק עליהם, ובאמת זהו עיקר מעלתם וחשיבותם, שמקושרים למעלה ולמטה בבת אחת, ואין אצלם שום סתירה כלל, בבחינת מה שנאמר אצל משה רבינו (שמות י"ט) וירד משה מן ההר אל העם, שהנה היה בהר סיני ארבעים יום וארבעים לילה, מופשט בכל מיני גשמיות וחומריות לגמרי, והנה כבר ירד אל העם, ושפט ועשה פשרה בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו בכל מיני דברים גשמיים וחומריים, ולא היה סתירה אצלו כלל, וכן אהרן הכהן קדוש ה', הנה עבד עבודת ה' במשכן ובקודש הקדשים, בתכלית הביטול והדביקות, והנה רץ לעשות שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו, והוריד עצמו אל תכלית הקטנות לשמוע סיפוריהם ולעשות שלום ביניהם, אבל זה הוא דעת הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, שאין שום פירוד וסתירה בין רוחניות וגשמיות כלל, והם יכולים למצוא אלקותו יתברך בתוך כל דבר ממש.

וזהו פירוש הפסוק (תהלים ק"ו) ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה', כי אלו שקינאו במשה רבינו ובאהרן הכהן, כמו דתן ואבירם וקרח ועדתו, והרבו עליהם מחלוקת ומריבות, הם לא יוכלו להבין את מעלת משה רבינו ואהרן הכהן, ואיך שבאמת הם מעלים את כל הבריאה אליו יתברך, ומחברים את רוחניות וגשמיות ביחד, כי בשעה שראו את משה "במחנה", עוסק עם כל מיני בני אדם, ובדברים פשוטים

וגשמיים, וכן את אהרן הכהן שצריך להיות "קדוש ה'", והוא מדבר עם איש ואשה, ועם אדם וחבירו, ועושה שלום ביניהם, אזי נדמה להם כאילו הם אנשים פשוטים מאד, ואין ראוי להם הגדולה כלל, ולכן חלקו עליהם ועשו מהם ליצנות, ולבשו טלית שכולו תכלת, ושאלו אם חייבים בציצית או לא, וכן בית מלא ספרים אם חייבת במזוזה או לו, כי אצלם היה חסרון הגבול והצמצום, וחשבו שעיקר החשיבות הוא כשיש טלית שכולו תכלת, ובית מלא ספרים, ולמה להסתפק אם חוט אחד של תכלת, או מזוזה קטנה של שתי פרשיות, יותר טוב להיות כולו מופרש ומובדל לה', ובזה לא הבינו את מעלת משה ואהרן, שיש להם הכח להעלות את כל הבריאה הגשמית אליו יתברך, ולכן קינאו בהם וחלקו עליהם, וזהו, ויקנאו למשה במחנה, היינו שקינאו וחלקו על משה רבינו על מה שהוא "במחנה", כי איך יכול להיות שאתמול היה בהר סיני, והיום הוא כבר במחנה, עוסק עם אנשים פשוטים, וכן אהרן שצריך להיות "קדוש ה'", איך יוצא מעבודתו, ועוסק עם איש ואשה ועם אדם וחבירו, ומתבטל מעבודתו הקדושה, אבל באמת לאמיתו זהו כל עיקר גדולת הצדיקים, מה שיודעים איך לחבר שני דברים אלו ביחד, ואין שום סתירה ביניהם כלל, וכענין שנאמר על משה רבינו עליו השלום, (דברים ל"ג) איש האלהים, ואמרו חכמינו הקדושים (מובא שם בפירש"י) מחציו ולמטה איש, ומחציו ולמעלה אלהים, כי היה יכול להתקיים שני דברים אצלו ביחד, ולא היה פירוד ביניהם כלל.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ד.) משה עלה בענן ונתכסה בענן ונתקדש בענן כדי לקבל תורה לישראל בקדושה, כי כל עיקר

עבודת משה רבינו היה למצוא את אלקותו יתברך השרוי גם בתוך הענן, ולגלות איך שבאמת אין שום דבר שיסתיר אלקותו יתברך מן האדם, וזה היה עיקר עלייתו וקדושתו, בבחינת עלה בענן ונתקדש בענן, אבל באותו שעה גם הוא בעצמו נתכסה בענן, כי מיד שעוסק בדברים פשוטים וגשמיים, נדמה לאנשי העולם שענן שרוי סביבו, וקשה להבין מעלתו וחשיבותו, אבל כל זה בכדי לקבל תורה לישראל נקדושה, היינו למסור השגה זאת לנשמות ישראל, איך שכל קיום התורה תלוי בעליית הבריאה הגשמית, שמצד אחד נראה כאילו מסובב עם ענן, אבל באמת לאמיתו אלקותו יתברך שרוי שם.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו לימוד עצום על כל משך חיי האדם, לדעת שהקדוש ברוך הוא נמצא בתוך כל פרט ופרט של החיים, ולא לחשוב שהיה יותר טוב להיות פרוש ומובדל מבני אדם, ולא להתעסק עמהם כלל, כי הקדוש ברוך הוא ברא את העולם שיהיה מיושב מבני אדם, וכולם יכירו אותו יתברך מתוך פרטי הבריאה, כי (ישעיה מ"ה) לא תהו בראה לשבת יצרה, ומחמת זה המצוה הראשונה בתורה הוא פרו ורבו, להתחתן ולהוליד ילדים, כי בזה מלמד אותנו התורה הקדושה שעיקר השלימות הוא להעלות את כל גשמיות הבריאה אליו יתברך, ולמצוא אלקותו יתברך גם בתוך המניעות, ולכן אשרי מי שהולך בדרך הקדוש הזה, לחפש ולבקש כבודו יתברך בכל מקום, אפילו בדברים שנראים כמו ענן וחושך, כי אז יתגלה עליו מלך הכבוד, ויזכה לראות כבודו יתברך המאיר בכל הארץ, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בפרשת השבוע מצינו המצוה לכסות אל כל כלי המשכן בכיסוים המיוחד שלהם בנסוע המחנה, וכמו שכתוב (במדבר ד') ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה, והורידו את פרוכת המסך וכיסו בה את ארן העדות, ונתנו עליו כסוי עור תחש ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה וגו', ועל שלחן הפנים וגו' בגד תולעת שני וגו', ולקחו בגד תכלת וכיסו את מנורת המאור וגו', שהיה מצוה לכסות אל כל הכלים בנרתיק המיוחד שלהם, ובשעה שבאים בני קהת לשאת אותם, לא יזונו עיניהם מן הקודש, רק ימצאו אותם מכוסים, וכמו שכתוב (שם) ולא יבואו לראות כבלע את הקדוש ומתו, ויש להבין למה הקפידה התורה כל כך שיהיו הכלים תמיד מכוסים, ולא יראו אפילו הלויים את הכלים כמו שהם? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר התגלות הקדושה הוא דייקא כשאדם יודע שבתוך הענן והערפל יש גילוי שכינה, ועליו לחפש ולבקש את הקדוש ברוך הוא בתוך הכיסוי ההסתרה הזאת, אבל אם יחשוב שיכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא רק במקום גלוי ופתוח, וצריכים להיות מופרשים ומובדלים מכל עסקים גשמיים, ומכל מקום שנראה כמו מניעה ובלבול, אזי יגרום לו מיתה ונפילה חס ושלום, ולא יזכה להשיג את הקדושה כלל, כי הקדושה נעשה אצלו בלוע וקל, ולא יבין את גדולתה ומעלתה, כי עיקר השגת הקדושה הוא לדעת שגם בתוך הכסוי וההסתרה יש אלקות, והקדוש ברוך הוא מסתתר שם באופן נורא ונפלא מאד, וזהו ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו, היינו שלא יבואו בני קהת, שעיקר עבודתם לשאת כלי המקדש בנרתיקם, לראות את כלי המקדש בגילויים, ומתו, שיהיה להם נפילה הנקרא מיתה חס ושלום, כי עיקר עבודתם הוא

לשאת את כלי הקדוש המכוסים, לגלות לכל שיש קדושה גבוה ועצומה גם תחת המכסה וההסתרה, ובדרך זה ילמדו כל נשמות ישראל איך תמיד יכולים לגשת אל הערפל אשר שם האלהים, כי קדושתו יתברך מוסתרת בכל פרט ופרט של הבריאה, והקדוש ברוך הוא יזכינו להגיע אל דעת האמת הזאת, להכיר אותו יתברך מכל פרטי הבריאה, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בשבת קודש בבוקר היה שמחת חתן של אחד מאנ"ש בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת במדבר ה'תשס"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ג, המדבר מאמונת חכמים וקבלת התורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, הַעֲקֹר וְהִיסֵד שְׁהַפֵּל תְּלוּי בו, לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק שְׁבַדּוֹר, וְלִקְבֹּל דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר פִּי הוּא זֶה, דְּבַר קָטָן וְדְבַר גָּדוֹל וְלִבְלִי לְגִטּוֹת, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, מְדַבְּרִיו מִיָּן וְשִׂמְאֵל, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתָנִיו, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (ספרי פרשת שופטים): 'אֶפְלָל אֹמֵר לְךָ עַל מִיָּן שְׂמֵאֵל' וְכוּ' וְלִהְשֵׁלִיךְ מֵאֲתוֹ כָּל הַחֲכָמוֹת, וְלִסְלֵק דַּעְתּוֹ כְּאֵל אֵין לוֹ שׁוֹם שְׂכָל, בְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר יִקְבֹּל מֵהַצְדִּיק וְהֵרַב שְׁבַדּוֹר וְכָל זְמַן שְׁנַשְׂאָר אֲצֵלוֹ שׁוֹם שְׂכָל עֲצָמוֹ, אֵינוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר לְהַצְדִּיק, וְיִשְׂרָאֵל בְּעַת קַבְּלַת הַתּוֹרָה הָיוּ לָהֶם חֲכָמוֹת גְּדוֹלוֹת כִּי אִזְּ הָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה דְּהַ שְׁבִימִיָּהֶם, שְׁהִיָּה טְעוּתָם עַל-פִּי חֲכָמוֹת וְחֲקִירוֹת גְּדוֹלוֹת כְּדֹעַ וְלוֹלִי שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁלִיכִין מֵעֲצָמָן הַחֲכָמוֹת, לֹא הָיוּ מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה כִּי הָיוּ יְכוּלִים לְכַפֵּר

בכל, חס ושלום, ולא הָה מוֹעִיל לָהֶם כָּל מָה שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה רַבְּנוּ עִמָּהֶם וְאֶלְל כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנּוֹרְאִים שֶׁעָשָׂה לְעֵינֵיהֶם, לֹא הָיָה מוֹעִיל לָהֶם, כִּי גַם עֲתָה מִצָּאִים אֶפִיקוֹרְסִים הַכּוֹפְרִים עַל-יָדֵי שְׁטוֹת וְטָעוֹת חֲכָמָתָם אֲךְ יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ רָאוּ הָאֲמֵת, וְהַשְׁלִיכוּ הַחֲכָמוֹת, וְהֶאֱמִינוּ בָהּ וּבִמֹּשֶׁה עֲבָדוֹ, וְעַל-יָדֵי-זֶה קִבְּלוּ הַתּוֹרָה (דְּבָרִים ל"ב): "עַם נִבְל וְלֹא חָכָם", 'עֲמָא דְקִבְּלוּ אוֹרֵיתָא וְלֹא חֲכִימוּ' כִּי עָקַר קִבְּלַת הַתּוֹרָה הָה עַל-יָדֵי וְלֹא חֲכָמִיו, הִינּוּ עַל-יָדֵי שֶׁהַשְׁלִיכוּ מֵאֲתָם כָּל הַחֲכָמוֹת כַּנִּל: וְזֶה בַּל רָאִישִׁי-תְבוֹת לֵב נְתִיבוֹת, שֶׁהוּא פְּלִיּוֹת הַתּוֹרָה וְהִיא הַחֲכָמָה הָאֲמֵתִית, אֲשֶׁר אֶצְלָה כָּל הַחֲכָמוֹת בְּטָלִים וְהִינּוּ נִבְל, שֶׁהִיא בְּחִים הַתּוֹרָה, הַנִּקְרָאת נּוֹבְלוֹת הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹהַ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה יז) וּבוֹא וּרְאֵה שֶׁעֲתָה מְבַאֵר וּמֵיִשְׁבַּח הַתַּרְגּוּם הַזֶּה, שֶׁהוּא פְּלִיָּאָה גְּדוּלָּה, וְכָל הָעוֹלָם תִּמְהָהִים עָלָיו, מָה עָנָן תְּבַת נִבְל, לְתַרְגְּמוֹ עַל קִבְּלַת הַתּוֹרָה אֲ עֲתָה מָה נִמְלָצוּ לַחֲךְ דְּבָרֵי הַתַּרְגּוּם הָאֵלּוּ (וְעִיִן שׁוֹח"ט תַּהֲלִים קִיט בַּתְּמִימוֹת קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְכו' ע"ש): וְהַעֲקַר הָעֲבֹדָה, לְהִיּוֹת תָּם וְיָשָׁר יִרְא אֱלֹקִים וְסָר מֵרַע, בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְשִׁלְמָה הַמְּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, אַחַר שֶׁפְּתוּבְבוּ (מְלָכִים-א ה): "וַיִּחַפְּסוּ מִפְּלֵ הָאָדָם", אָמַר (מְשָׁלִי ל): "כִּי בַעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִּינַת אָדָם לִי" וְכֵן אָמַר אֶסְפָּה (תַּהֲלִים ע"ג): "וְאֲנִי בַעַר לֹא אֲדַע בְּהִמּוֹת הֵי תֵי עִמָּךְ" (מְשָׁלִי כ"א): 'אִינן חֲכָמָה וְאִינן תְּבוּהַ וְאִינן עֲצָה לְנִגְהָ ד' ", עַד כֹּאן לְשׁוֹן רַבִּיז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר היסוד בהתקרבות אל השם יתברך, ולזכות לקבל את התורה באמת, הוא אמונת חכמים, שיהיה לאדם התבטלות לאיזה רב ומנהיג, יהיה מי שיהיה, ויאמין בו, ויציית את דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, וזהו סימן שיש לו אמונה בהשם יתברך, כי על ידי שמאמין בצדיק המגלה את השם יתברך, ומבטל עצמו מלפניו, זהו סימן שיש לו אמונה בו יתברך, ומבטל את עצמו מלפניו יתברך, והנה בוודאי הוא זכיה גדולה להתקרב אל חכם וצדיק אמיתי, ולקבל ממנו עצות והדרכות נפלאות לעבודת השם יתברך, ואין למעלה מזה, אבל לזה צריכין יגיעה וטרחא רבה, ולבקש הרבה מהשם יתברך שיזכה

למצוא את הצדיק האמת, כי הוא נעלם ונסתר מאד, וצריכין לחפש ולבקש אותו הרבה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח' - ועיין שם בהתפילה בליקוטי תפלות על זה), אבל אפילו אם עדיין לא זכה למצוא את הצדיק האמת, לכל הפחות שיהיה מקורב לאיזה רב וחכם, ויהיה לו התבטלות מלפניו, ויקבל ממנו עצה ותושיה, וזהו סימן שיש לו יראת שמים, ויש לו התבטלות גם מלפניו יתברך, אבל מי שמבטל את כולם, ואומר שאינו מאמין באף אחד, ואינו צריך רב כלל, סימן שאין לו אמונה גם בהשם יתברך, וטמון בלבו כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, כי מיד שפוגם באמונת חכמים יש בו אפיקורסות רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב ברש"י על הפסוק, (דברים א' פסוק י"ב) איכה אשא לבדי טרחכם משאכם וריבכם, מלמד שהיו אפיקורסין וכו' עיין שם, כי בלתי אפשר להגיע אל אמונה בהשם יתברך, כי אם כשיש לו אמונת חכמים, שמאמין שיש חכמים שלמדו ויגעו וטרחו בתורה ובעבודת השם יתברך, והגיעו לאיזה מעלה בהתקרבות אל השם יתברך, והחכם נעשה לו דוגמא חיה, להסתכל עליו וללמוד ממנו, וזה יביא אותו סוף כל סוף גם כן לאיזה מעלה והשגה, אבל מי שמבטל את כולם, ואין לו אמונה באף אחד, זהו סימן שהוא רק עבד, שבהפקירא ניחא ליה, ואינו רוצה לקבל על עצמו שום מרות כלל, והוא סימן שאין לו מורא גם מלפניו יתברך, וכפירות ואפיקורסות טמון בלבו רחמנא ליצלן, ולכן הראש והראשון בהתקרבות אל השם יתברך הוא אמונת חכמים, לבטל את עצמו אל חכם וצדיק שבדור ולציית דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, ועל ידי זה יזכה להתקרב אל השם יתברך באמת.

והנה רביז"ל מדייק כאן לומר מאד, "כָּל זְמַן שֶׁנִּשְׁאַר אֶצְלוֹ שׁוֹם שֶׁכָּל עֲצָמוֹ, אֵינּוּ בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵינּוּ מְקַשֵּׁר לְהַצְדִּיק", כי בהתקרבות אל הצדיק, האדם צריך לסלק את דעתו לגמרי ולקבל את כל דבריו בתמימות ופשיטות גמור, ובפרט כשבא לשאול עצה מן הצדיק, הוא צריך לקבל את דבריו כמו שאומר אותם בתחילה, ולא להתחכם ולחקור הקירות בדבריו, אולי כיוון כך או כך? כי המושכל והדיבור הראשון שיצא מפי הצדיק, זהו דעתו וכוונתו באמת, ובזה נתלבש רוח קדשו, ומה שאומר אחר כך, זהו כבר מה שבני אדם אומרים, כי אין דרך של הצדיק להתעקש על שום דבר, וכשהצדיק נותן עצה, ואין האדם רוצה לקבל עצתו, אזי שואל את הצדיק, אולי אני יכול לעשות אחרת? אזי הצדיק עונה אותו, כן, תעשה כמו שאתה אומר... ואזי נדמה לאדם שהצדיק הסכים עם דבריו, ואחר כך כשעולה לו שלא כהוגן, הוא זורק את האשמה על הצדיק, כאילו הצדיק לא נתן לו עצה טובה, ובאמת זה היה העצה שלו בעצמו, כי הרי לא בא לקבל את עצת הצדיק, רק בא שהצדיק יסכים עם העצה שלו, ואין זה התקרבות כלל, התקרבות נקרא כשאדם מסלק את דעתו לגמרי, ולא נשאר אצלו שום שכל, וכשהצדיק אומר דבר, זהו זה, ואין לנטות מדבריו ימין ושמאל, וכשאדם הולך בדרך כזה, בוודאי יצליח מאד בכל דבר שבחיים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שביותר צריכין לדעת זאת בענין ההתקרבות אל רביז"ל, שכל שיחה ודיבור של רביז"ל הוא קודש קדשים, ואין לנטות ממנה ימין ושמאל, ואסור להגיד פשטים וחקירות בשיחות רביז"ל, "רביז"ל כיוון כך" "רביז"ל כיוון כך", כוונת רביז"ל הוא פשוטם כמשמעם, כמו שהם

כתובים בספריו הקדושים, בלי שום פשטים כלל, וצריכין לקיים את דברי חכמינו הקדושים (יבמות צ"ב). יקוב הדין את ההר, שאפילו יש הר רם גבוה מאד לפניו, יחתוך אותו לשתים כדי לקיים את הדין וההלכה, ולא להתפעל משום דבר כלל, ומי שאינו יכול לקיים את הענין מחמת איזה סיבה, יגיד "איני יכול לקיים", אבל לא יגיד שרביז"ל לא כיוון כך רק רביז"ל כיוון אחרת, כי בזה מסלף את דברי רביז"ל חס ושלום, ואין זה נקרא התקרבות והתקשרות אליו כלל, וזה שכיח מאד בענין "סדר דרך הלימוד" של רביז"ל, כי כוונת רביז"ל הם פשוטם כמשמעם, וכמו שמבוארים בשיחות הר"ן (סי' ע"ו), ומי שאינו רוצה ללמוד ולציית את דברי רביז"ל, אזי מתחיל לסלף את הדברים ולומר שרביז"ל לא כיוון כך אלא כך, והוא נשאר טיפש ועם הארץ כמו שהיה מקודם, אבל מי שמסלק את דעתו לגמרי ואינו נוטה מדברי רביז"ל ימין ושמאל, הרי הוא זוכה לטייל בכל התורה כולה, פעם אחר פעם, ולהתדבק בו יתברך באמת, והוא הכי מאושר בחייו בזה ובבא לנצח.

וזהו מה שרביז"ל אומר כאן, שעם ישראל זכו לקבל את התורה רק על ידי שהשליכו וסילקו את דעתם לגמרי, והאמינו בה' ובמשה עבדו, כי בשעת קבלת התורה היו להם חכמות גדולות, כי עדיין לא ניתנה להם התורה, והיו הרבה עובדי עבודה זרה בימיהם, שטעו בכל מיני דרכים נבוכים, זה עבד לעץ, וזה עבד לאבן, זה לשמש וזה לירח וכו', וכמבואר ברמב"ם ההלכות עכו"ם, שהיה לכל אחד חכמות וסברות מוטעות מאד בעבודתם, ועם ישראל היו בגלות ביניהם במצרים, ובקל היו יכולים לטעות אחריהם חס

ושלום, ולא היה מועיל כל האותות והמופתים שראו ממשה רבינו, שהוציאם ממצרים, וקרע להם את הים, והשפיע להם מן, באר, וענני הכבוד, כי מיד שיש לאדם חכמות והשכלות, והולך אחרי שכלו, הוא עלול לבוא לידי רעות רבות רחמנא ליצלן (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב), ולכן עיקר המעלה של נשמות ישראל היו מה שבעת קבלת התורה השליכו את דעתם ושכלם לגמרי, וצייתו את דברי משה רבינו בתמימות ובפשיטות גמור, ועל ידי זה היו יכולים לקבל את התורה, ולהבין הדרכה ישרה איך להתקרב אל השם יתברך באמת, שזהו דברי התרגום על הפסוק (דברים ל"ג) עם נבל ולא חכם, עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו, שלכאורה הוא פלא, מהו ענין "עם נבל ולא חכם" לקבלת התורה? אבל זה היה עיקר הכוח שלהם, איך זכו לקבל את התורה, על ידי שהשליכו את החכמות שלהם, וצייתו למשה רבינו, שזהו "נבל" שהוא אותיות נ'ב'ל', התחלת התורה עם אות ב' בראשית ברא אלהים, וסוף התורה מסיים עם אות ל', לעיני כל ישראל, וזה פתח אצל נשמות ישראל הני' שערי בינה, שזהו האות נ', כי כשאדם משליך את חכמתו לגמרי, ומציית את דברי הצדיק המוסר לנו את התורה, על ידי זה נעשה חכם ומבין באמת, ונפתחים לפניו כל השערים העליונים.

והנה כל אלו שלא רצו לקבל את דעתו של משה רבינו באמת, ולא סילקו והשליכו דעתם לגמרי, לא זכו לקבל התורה בשלימות, ולבסוף כלו ונאבדו לגמרי, כמו דתן ואבירם, וקרח ועדתו, עם כל הר"נ ראשי סנהדרין, כי הם היו בכלל האפיקורסים שעמדו נגד משה רבינו, ולא התבטלו עצמם מלפניו, ולא הועיל להם כל האותות והנפלאות שראו

אצל משה רבינו, שהוציא אותם ממצרים, ממדינה סגורה ומסוגרת שלא היה עבד יכול לברוח משם, וקרע להם את הים, והוריד להם מן באר וענן, כי עדיין נשאר אצלם חכמות ומושכלות, ולא רצו לבטל עצמם לפני משה רבינו, ואדרבה רצו לבטל את דברי משה בפניו, ובשעה שאמר משה שלא יהיה מן בשבת, הלכו דתן ואבירם ופיזרו את המן במחנה, ובשעה שאמר משה רבינו שאהרן נבחר להיות כהן גדול, נתקנא בו קרח ועשה ליצנות ממצות ציצית ומזוזה, והטעה את ר"נ ראשי סנהדרין אחריו בליצנותו, כי מיד שיש לאדם חכמות, הוא בסכנה גדולה מאד שלא יתפס בו דברי כפירות ואפיקורסות, ולא יהיה נאבד לגמרי, וכמו שהיה עם עדת קורח, שכולם כלו ונאבדו מתוך הקהל, כי מכל אלו שחכמים בעיניהם ואינם רוצים לבטל את עצמם בפני הצדיקים שבדור, לא נשאר שארית ופליטה, ושם הצדיקים נתפרסמים ונתגדלים לזכרון קדוש לכל הדורות.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעיקר אמונת חכמים נתגלה איך האדם מקיים את דברי השולחן ערוך פשוטם כמשמעם, בלי להוסיף עליה ובלי לגרוע ממנה שום דבר כלל, כי השולחן ערוך הוא תמצית כל תורה שבעל פה שנמסר לנו על פי חכמינו הקדושים, איך להתנהג לעובדא ולמעשה, ומיד שאדם סר מדברי השולחן ערוך, הרי צריכין לבדוק אם לא נזרק בו מינות ואפיקורסות חס ושלום, כי העיקר לקיים ההלכה כמו שהיא ולא לנטות ימין ושמאל, היינו לא להוסיף ולא לגרוע, כי כל המוסיף גורע, ומיד שאדם מתחיל להוסיף חומרות וסייגים שלא מבוארים בשולחן ערוך, הוא עלול אחר כך לבא לידי כל רע חס ושלום, וכענין שמפרש

מוהרנ"ת ז"ל את דברי שלמה המלך (קהלת ז') אל תצדק הרבה וגו' אל תרשע הרבה, ואמר שהם תלויים זה בזה, כי על ידי שאדם רוצה להיות צדיק הרבה, ואחר כך רואה שאינו יכול, מזה בא אחר כך לרשעות הרבה רחמנא ליצלן, כי לא מבקשים מן האדם יותר ממה שכתוב בשולחן ערוך, ובפרט בענינים הנוגעים בבית בינו לבין אשתו, צריכין ליזהר מאד לקיים את דברי השולחן ערוך ולא להוסיף ולא לגרוע עליהם כלל, כי מיד שמתחילים להוסיף חומרות ופרישות וכו' אחר כך באים לידי איסורים חמורים חס ושלום, וכך אסור לשקול מדעת עצמו איזה שאלה בבית, רק לשאול את פי רב וחכם מובהק, ולא להתבייש כלל לשאול אותו שאלה פעם אחר פעם, כי בקל יכול להטעות ולהורות קולא לעצמו בשעה שנוגע לאיסור כריתות חס ושלום, ולכן העיקר הוא לשמור את דברי השולחן ערוך, ולשאול אל כל שאלותיו אצל רב וחכם מובהק, כי בזה מראה שיש לו אמונת חכמים בשלימות, ואז לא יכשל לעולם ועד.

ואמר מוהרא"ש נ"י שאם נתבונן נראה שכל עיקר קבלת התורה היה רק על ידי אמונת חכמים, היינו על ידי שקיבלו את דברי משה רבינו בתמימות ופשיטות גמור, ולא שאלו שום שאלות כלל, כי הקדוש ברוך הוא אמר למשה רבינו "וקדשתם היום ומחר" היינו שיכינו עצמם שני ימים לקבלת התורה, אבל משה הוסיף יום אחד מדעתו, והסכים דעתו לדעת הקדוש ברוך הוא, כי קבלת התורה היה באמת אחר שלשה ימים, ולא היה אפשר לקבל את התורה רק אחר שלשה ימים כמו שהיה באמת, ואם לא היה מוסיף יום אחד לא היה מקבלים את התורה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"צ), נמצא

שכל קבלת התורה היה רק על ידי שביטלו את דעתם אל דעת משה רבינו, והכינו עצמם שלשה ימים לקבלת התורה, וכן הוא בכל דבר שבקדושה, שאי אפשר לקבל אותה בשלימות כי אם כשיש לאדם אמונת חכמים באמת, וכן שמצינו במצות ספירת העומר שהיא גם כן הכנה לקבלת התורה, ובתורה כתיב (ויקרא כ"ג) וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שבע שבתות תמימות תהיינה, עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום וגו' ובאמת על פי החכמים אנחנו יודעים שצריכין לספור מ"ט יום, וביום החמישים כבר חג השבועות, והיום האחרון הזה הוא היום אחד שהוסיף משה מדעתו, נמצא שאין אנו יודעים לפרש את דברי התורה הקדושה רק על ידי דברי החכמים, ומיד שאנחנו מבטלים דעתנו לדעת החכמים, אנחנו יכולים לקבל את התורה באמת.

וזהו מה שחכמינו הקדושים מלמדים אותנו במסכת אבות (פרק ו') שיש מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, והאחרון המוזכר שם הוא "האומר דבר בשם אומרו, הא למדת שהאומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם", ובאמת לפי מספר הדברים המנויים שם במשנה, "האומר דבר בשם אומרו" הוא מ"ט, עיין שם דוק ותשכח, והרמז בזה, כי האומר דבר בשם אומרו, הוא ענין של אמונת חכמים, כי על ידי שאומר דבר בשם אומרו, ומגלה מאיפוא קיבל התורה, הרי מגלה שיש לו אמונת חכמים, ואינו לוקח את הכבוד לעצמו, רק מבטל את עצמו ומגלה לכולם איפוא יכולים לקבל דברי אלקים חיים, וזהו מעלת האומר דבר בשם אומרו, כי אצל עם ישראל כשאומרים תורה בשם הצדיקים הם חיים וקיימים

ממש, בבחינת (מלאכי ג') זכרו תורת משה עבדי, שמשה רבינו חי וקיים אצלינו, ובכל יום אומרים ויאמר ה' אל משה לאמר, וידבר ה' אל משה לאמור, כאילו משה רבינו חי אצלינו ממש, וכן כל התנאים ואמוראים חיים וקיימים ממש, ושפתותיהם דובבות בקבר כשאומרים שמועה בשמם, וכמו שביקש דוד המלך עליו השלום (תהלים ס"א) אנורה באהלך עולמים, וכי אפשר לאדם לגור בשני עולמות, אלא יהי רצון שיאמרו דבר הלכה בשמי, ויהיה נחשב כאילו אני קיים בשני עולמות, ולכן האומר דבר בשם הצדיק מביא גאולה לעולם, כי על ידי שמגלה שם הצדיקים האמיתיים בעולם, ואת עוצם נוראות תורתם, על ידי זה כל הבריות יכולים להתקרב אליהם, ויקבלו תורתו יתברך, ובזה יהיה הגאולה, ולכן כל המ"ח דברים שהתורה ניקנית בהם, הם כנגד המ"ח יום שמכינים לקבלת התורה, אבל הדבר האחרון של "האומר דבר בשם אומרו", הוא כנגד יום מ"ט שהוא היום שהוסיף משה רבינו מדעתו, שהוא ענין של אמונת חכמים, ועל ידי זה דייקא זוכין לקבלת התורה באמת, והבן היטיב.

וזהו מה שמפטירין בפרשת במדבר שהוא תמיד לפני חג השבועות, וכמובא בשולחן ערוך (אורח חיים ס"י תכ"ח סעיף ד') שלעולם קורין פרשת במדבר לפני עצרת, וסימן מנו ועצרו, את דברי הנביא (הושע ב') והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו', ומסיימין, וארשתיך לי לעולם וגו' וארשתיך לי באמונה וידעת את ה', כי זה מקושר לפרשת השבוע שמדבר ממספר בני ישראל, שצריכין למנות ולספור כל יהודי, ולהעמיד איש על מחניהו ואיש על דגלו, כי זה מראה על המעלה והחשיבות של נשמות ישראל, שכל אחד הוא מספר חשוב

בפני עצמו, וכל אחד שייך אל המתנה והדגל שלו, ויש לו נשיא בשבטו שמתבטל אליו, וכל כל הנשיאים חוזרים ומתבטלים אל משה רבינו שהוא מנהיג הגדול, כי זהו מעלת הענין לספור את נשמות ישראל ולגלות שכל אחד יש לו החשיבות שלו, ואסור לשום אדם להתגאות על חבירו ולומר אני גדול ממך, המנהיג שלי גדול מהמנהיג שלך, כי פירודים כאלו גורמים כל החורבנות בין עם ישראל חס ושלום, כי מיד שיש שנאות ופירודים ביניהם, יש כח לאומות העולם לשלוט בהם, מה שאין כן כשכולם מאוחדים יחד, אין כח לשום אומה ולשון לשלוט בהם, ולכן לפני קבלת התורה מונים את עם ישראל, לגלות ולפרסם את המעלה שלהם, ואיך שהם מקבלים מרות מהנשיאים והמנהיגים שלהם, ואין פירודים ביניהם כלל, וזהו (הושע ג') והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו' ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו ושמו להם "ראש אחד" ועלו מן הארץ וגו', כי מיד שמונים וסופרים את כולם, וכל אחד מכיר החשיבות שלו, וחוזרים ועושים לעצמם "ראש אחד", שהוא המנהיג והצדיק האמת, על ידי זה נגאלים מן הגלות, ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל, ובזה מסיימים את ההפטרה "וארשתוך לי באמונה וידעת את ה', כי זה הענין של מתן תורה שהוא יום ארוסת וחתונת נשמות ישראל להקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוף תענית) על הפסוק (שיר השירים ג') ביום חתונתו, זה מתן תורה, כי על ידי שמספרים כל אחד, ואחד כך כולם מתאחדים תחת הדגל של הרב והצדיק שבדור, זוכים לקבל את התורה באמת, ולהמשיך דביקות גדול, שהוא סוד התפילין המורים על דביקות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח), שהוא כמו הטבעת שנותן החתן להכלה, כן הם הרצועות שמסבבים על האצבע בהנחת תפילין, ואומרים אז

את הפסוקים האלו "וארשתיך לי לעולם וגו'", ומובא בשם הגר"א, שבלייל פסח מחצות הלילה ואילך הכינו עם ישראל במצרים את התפילין הקדושים מן העורות שנשאר להם מן הקרבן פסח, כי כל עיקר יציאתם ממצרים היתה להגיע אל קבלת התורה ואל הדביקות האמיתי בו יתברך, שאז נתאחדו כאיש אחד בלב אחד, וקיבלו עליהם את דברי משה רבינו באמונה שלימה, ועל ידי זה קיבלו את התורה וזכו להיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא, והשם יתברך יזכינו להגיע אל אמונת חכמים באמת, ונזכה להיות מקורבים ומקושרים אל הצדיקים האמיתיים שבדור, עדי נזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

